

ZÖLD KÖZBESZERZÉSI FÜZETEK / 11.

Energiahatékonyság a közbeszerzésekben

ENERGIAHATÉKONYSÁG A KÖZBESZERZÉSEKBE - AZ ÚJ ENERGIAHATÉKONYSÁGI IRÁNYELV

Az Európai Unió a zöld átállás jegyében immár több mint két évtizede határoz meg energiahatékonysági célkitűzéseket, melyek a közbeszerzési eljárásokat megindító felhívások követelményeinek meghatározása során sem hagyhatók figyelmen kívül. Az energiahatékonyság növelése a közbeszerzésekben, akár az új épületek energiafelhasználásának csökkentésével, akár a kevesebb energiát fogyasztó termékek

beszerzésével, vagy a szolgáltatások teljesítésének energiahatékonyabb megvalósításával a fenntartható közbeszerzések egyik alapvető sarokkövének tekinthető. Az uniós energiahatékonysági keretrendszer több jogszabályra épül. Az alábbiakban összefoglaljuk e joganyag legfontosabb előírásait, különös tekintettel azok közbeszerzési vonatkozásaira.

1. AZ ENERGIAHATÉKONYSÁGI IRÁNYELV

1. 1. A 2012/27/EU ENERGIAHATÉKONYSÁGI IRÁNYELV: 2020-AS CÉLOK

A 2012/27/EU energiahatékonysági irányelv¹ határozta meg az első kötelező erejű uniós energiahatékonysági célkitűzéseket, melyek arra irányultak, hogy 2020-ig a 2007-es előrejelzésekhez képest uniós szinten 20%-kal csökkenjen a primerenergia- és a végsőenergia-fogyasztás. Ez a primerenergia tekintetében legfeljebb 1 474, a végső energia tekintetében pedig legfeljebb 1 078 millió tonna olajegyenérték (Mtoe) fogyasztását jelentette.²

Az irányelv kötelezte az uniós tagállamokat, hogy mind az energiaágazat által átalakításra és szállításra felhasznált primer energiára, mind pedig a végfelhasználók által közvetlenül felhasznált végső energiára vonatkozóan határozzanak meg indikatív nemzeti célokat. Intézkedéseket vezetett be e célok elérésének megkönnyítése érdekében, és jogilag kötelező erejű szabályokat állapított meg mind a végfelhasználók, mind pedig az energiaszolgáltatók számára. Az uniós tagállamoknak ezenkívül előírta, hogy tegyenek közzé hároméves nemzeti energiahatékonysági cselekvési terveket.

Az irányelv 6. cikke kötelezte a tagállamokat arra, hogy az uniós értékhatárt elérő értékű közbeszerzések során *a központi kormányzati szervek – a III. mellékletnek megfelelően – csak magas energiahatékonysági teljesítményű termékeket, szolgáltatásokat és épületeket szerezzenek be, amennyiben ez összeegyeztethető a költséghatékonysággal, a gazdasági megvalósíthatósággal, a tágabban értelmezett fenntarthatósággal, a műszaki alkalmassággal, valamint a verseny megfelelő érvényesülésével.*

A központi kormányzat által alkalmazandó energiahatékonysági követelményeket az irányelv III. melléklete tartalmazta.

Az uniós zöld közbeszerzési követelmények³ meghatározása és megújítása során az energiahatékonysági irányelv fenti elvárásait figyelembe vették, így azok alkalmazásával az ajánlatkérők eleget tesznek a magas energiahatékonysággal kapcsolatos elvárásoknak.⁴

Az irányelv rendelkezéseit az *energiához való hozzáférést biztosító központi szervek általános jogszabályáról* szóló **2015. évi LVII. törvény** 10. §-a ültette át a magyar jogba. Eszerint:

(1) Ha a termékek, szolgáltatások és épületek minisztériumok, kormányhivatalok, központi hivatalok, a Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat, az országos hatáskörrel rendelkező rendvédelmi szervek és honvédségi szervezetek (a továbbiakban együtt: energiahatékonyságú beszerzések lefolytatására köteles szervezet) általi beszerzéséről szóló szerződés értéke eléri vagy meghaladja a közbeszerzésekről szóló törvényben meghatározott uniós értékhatárokat, az ajánlatkérők által kizárólag magas energiahatékonysági teljesítményű termékek, szolgáltatások és épületek szerezhetőek be, ha ez összeegyeztethető a költséghatékonysággal, a gazdasági megvalósíthatósággal, a fenntarthatósággal, a műszaki alkalmassággal, valamint a verseny megfelelő érvényesülésével.

(2) Az (1) bekezdés csak olyan mértékben vonatkozik a katonai nemzetbiztonsági és az országos hatáskörrel rendelkező rendvédelmi szervekre, valamint a honvédségi szervezetekre, amennyiben az nem eredményez összeütközést ezen szervezetek alaptevékenységének céljával.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/27/EU irányelve (2012. október 25.) az energiahatékonyságról, a 2009/125/EK és a 2010/30/EU irányelv módosításáról, valamint a 2004/8/EK és a 2006/32/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32012L0027>

² <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/69/energy-efficiency>, utolsó letöltés: 2024. 08. 05.

³ GPP criteria, https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/gpp-criteria-and-requirements_en

⁴ Zöld közbeszerzés! A környezetbarát közbeszerzés kézikönyve, Európai Bizottság, 3. kiadás, 74. o.

1.2. AZ ÚJ (EU) 2023/1791 ENERGIAHATÉKONYSÁGI IRÁNYELV: 2030-AS CÉLOK

2023 októberében lépett hatályba az (EU) 2023/1791 új energiahatékonysági irányelv,⁵ mely ambiciózusabb energiahatékonysági célkitűzéseket irányoz elő az Európai Unió tagállamai számára. Az új célkitűzések alapján 2030-ig a 2020-as előrejelzésekhez képest uniós szinten 11,7%-kal kell csökkenteni a primerenergia- és a végsőenergia-fogyasztást. Abszolút értékben kifejezve 2030-ra az Unió energiafogyasztása a primer és a végső energia tekintetében nem haladhatja meg a 992,5, illetve 763 Mtoe-t.⁶

Míg a végsőenergia-fogyasztásra vonatkozó célkitűzés az uniós tagállamok számára együttesen kötelező érvényű, a primerenergia-fogyasztásra vonatkozó célkitűzés az új irányelv alapján csupán indikatív jellegű. Az irányelv azt írja elő az uniós országok számára, hogy a végsőenergia-fogyasztáshoz való hozzájárulás alapján határozzanak meg indikatív nemzeti energiahatékonysági célokat az uniós célkitűzés teljesítése érdekében. Új éves, fokozatosan növekvő, 2023-ig a végsőenergia-fogyasztás legalább 0,8%-ának, 2024-től 1,3%-ának, 2026-tól 1,5%-ának, 2028-tól pedig 1,9%-ának megfelelő energiamegtakarítási kötelezettségeket határoz meg az uniós tagállamok számára. Az irányelvvel összhangban a Bizottság értékeli a jelenlegi energiahatékonysági partnerségeket, és szükség esetén új, uniós szintűeket javasol bizonyos ágazatok számára.

Az irányelv által bevezetett kötelezettség értelmében a közzsférának példamutató szerepet kell betöltenie: az uniós közintézményeknek 2021-hez képest évente

legalább 1,9%-kal csökkenteniük kell összesített végsőenergia-fogyasztásukat, és minden évben a fűtött és/vagy hűtött épületeik teljes alapterületének legalább 3%-át fel kell újítaniuk. Az irányelv felülvizsgálja a hatékony távfűtési rendszerek meghatározását, és e rendszerek ellátásának 2050-ig történő teljes dekarbonizációja érdekében új követelményeket határoz meg.

Az irányelv az adatközpontokra vonatkozó jelentéstételi kötelezettségeket állapít meg, egyablakos ügyintézési pontokról rendelkezik a kis- és középvállalkozások, háztartások és közintézmények számára, és kötelezettségeket ír elő a 45 000 főnél nagyobb népességű települések fűtési és hűtési terveire vonatkozóan. Fogyasztóvédelmi rendelkezéseket is tartalmaz, uniós szinten meghatározza az energiaszegénységet, és intézkedéseket vezet be annak csökkentésére.

Az (EU) 2018/1999 irányítási rendelet⁷ értelmében az uniós tagállamoknak tízéves nemzeti energia- és klímaterveket kell kidolgozniuk a 2021–2030-as időszakra, és két évente eredményjelentéseket kell benyújtaniuk. A Bizottság nyomon követi és értékeli az elért eredményekről szóló jelentéseket, és uniós szintű intézkedéseket hozhat annak biztosítása érdekében, hogy azok összhangban legyenek az átfogó uniós célokkal.

⁵ Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1791 irányelve (2023. szeptember 13.) az energiahatékonyságról és az (EU) 2023/955 rendelet módosításáról (átdolgozás)

⁶ <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/69/energy-efficiency>, utolsó letöltés: 2024. 08. 05.

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1999 rendelete (2018. december 11.) az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32018R1999>

1.3. AZ ÚJ, (EU) 2023/1791 ENERGIAHATÉKONYSÁGI IRÁNYELV KÖZBESZERZÉSI VONATKOZÁSAI⁸

Az új energiahatékonysági irányelv (33) preambulumbekzdése szerint a közsféra az Unió teljes végső-energia-fogyasztásának körülbelül 5–10%-áért felel, így példamutató módon kell hozzájárulnia ahhoz, hogy a piacon hatékonyabb termékek, épületek és szolgáltatások jelenjenek meg.

Az irányelv 7. cikke alapján *a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az uniós értékhatárokat elérő vagy meghaladó becsült értékű közbeszerzési vagy koncessziós eljárásokban az ajánlatkérők **csak magas energiahatékonyságú termékeket, szolgáltatásokat, épületeket és építési beruházásokat szerezzenek be, kivéve, ha ez műszakilag nem valósítható meg. Biztosítaniuk kell továbbá, hogy az ajánlatkérők az irányelv előírásaival összhangban prioritásként kezeljék az „első az energiahatékonyság” elvet** azokban az uniós értékhatárt elérő vagy meghaladó becsült értékű közbeszerzési és koncessziós eljárásokban is, amelyekre vonatkozóan az irányelv a IV. mellékletben nem ír elő konkrét követelményeket.*

Az új irányelv alapján tehát már nem pusztán a központi kormányzati szervek, hanem valamennyi ajánlatkérő esetében elvárás a magas energiahatékonyságú termékek, szolgáltatások, illetve építési beruházások közbeszerzése, illetve az első az energiahatékonyság elv megvalósítása.

Az új irányelv IV. melléklete rögzíti *a közbeszerzések során alkalmazandó energiahatékonysági követelményeket.* Így többek között az energiacímkék, az energiával kapcsolatos releváns uniós közbeszerzési követelmények alkalmazására, legmagasabb üzemanyag-energiahatékonysági osztályba tartozó gumiabroncsok beszerzésére kötelezi az ajánlatkérőket. A IV. melléklet előírja, hogy az ajánlatkérők – néhány kivétellel – csak olyan épületeket vásárolhatnak vagy olyan épületek vonatkozásában írhatnak alá új bérleti szerződést, amelyek megfelelnek legalább a közel nulla energiaigény szintjének. Ezt energiahatékonysági tanúsítvánnyal kell ellenőrizniük. Visszautal továbbá az (EU) 2017/1369 rendelet⁹ 7. cikkének (2) bekezdésére, mely szerint *az új energiacímkézés kereteinek megfelelően kiadott energiahatékonysági tanúsítvánnyal rendelkező termékek esetében a két legmagasabb energiahatékonysági osztály elérésére kell irányulniuk a tagállami ösztönzőknek, amelyekhez a szóban forgó termék jellemzően tartozik, így a közbeszerzések során is azokat kell beszerezniük az ajánlatkérőknek.*

⁸ dr. Hubai Ágnes: Várható változások a közbeszerzés szabályozásában az európai zöld megállapodáshoz kapcsolódó új és felülvizsgált uniós irányelvek és rendeletek tükrében, Közbeszerzési Értesítő Plusz, 2024. VI. évfolyam 6. szám 60-68. oldal

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1369 rendelete (2017. július 4.) az energiacímkézés keretének meghatározásáról és a 2010/30/EU irányelv hatályon kívül helyezéséről, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:02017R1369-20210501>

1. Ábra: az új (EU) 2023/1791 energiahatékonysági irányelv IV. melléklete

IV. MELLÉKLET A KÖZBESZERZÉS SORÁN ALKALMAZANDÓ ENERGIAHATÉKONYSÁGI KÖVETELMÉNYEK

A termékeket, szolgáltatásokat, épületeket és építési beruházásokat beszerző ajánlatkérő szervek és közszolgáltató ajánlatkérők a közbeszerzési szerződésekre és koncessziókra vonatkozó valamennyi odaítélési eljárás során:

- a) amennyiben valamely termék az (EU) 2017/1369 rendelet vagy a 2010/30/EU irányelv alapján elfogadott felhatalmazáson alapuló jogi aktus vagy egy kapcsolódó bizottsági végrehajtási aktus hatálya alá tartozik, csak olyan termékeket szerezhhetnek be, amelyek megfelelnek az említett rendelet 7. cikkének (2) bekezdésében megállapított kritériumoknak;
- b) amennyiben valamely, az a) pontba nem tartozó termék a 2009/125/EK irányelv értelmében elfogadott végrehajtási intézkedés hatálya alá tartozik, csak olyan termékeket szerezhhetnek be, amelyek megfelelnek az említett végrehajtási intézkedésben foglalt energiahatékonysági referenciaértékeknek;
- c) amennyiben egy termék vagy szolgáltatás az energiahatékonysága szempontjából releváns uniós zöld közbeszerzési kritériumok vagy az azokkal egyenértékű, rendelkezésre álló nemzeti kritériumok hatálya alá tartozik, minden tőlük telhető erőfeszítést megtesznek annak érdekében, hogy csak olyan termékeket és szolgáltatásokat vásároljanak, amelyek megfelelnek legalább azoknak az alapvető szintű műszaki előírásoknak, amelyek a megfelelő uniós zöld közbeszerzési kritériumokban vagy azokkal egyenértékű, rendelkezésre álló nemzeti kritériumokban – többek között az adatközpontokra, szervertermekre és felhőszolgáltatásokra, az útvilágításra és a forgalmi jelzésekre, a számítógépekre, a monitorokra, a táblagépekre, okostelefonokra vonatkozóan – megállapításra kerültek;
- d) csak olyan gumiabroncsokat szerezhhetnek be, amelyek megfelelnek az (EU) 2020/740 rendeletben meghatározott legmagasabb üzemanyag-energiához tartozó gumiabroncsoknak, ami nem akadályozhatja meg a közintézményeket abban, hogy amennyiben azt biztonsági vagy közegészségügyi okok indokolják, a nedves tapadás vagy külső gördülési zaj szempontjából a legmagasabb osztályba tartozó gumiabroncsokat szerezhessenek be;
- e) a szolgáltatási szerződésekre kiírt pályázataikban előírják, hogy a szóban forgó szolgáltatások nyújtása céljából a szolgáltatók csak az a) b) és d) pontoknak megfelelő termékeket használhatják szolgáltatások nyújtásakor. Ez a követelmény kizárólag a szolgáltatók által részben vagy egészben a szóban forgó szolgáltatás nyújtása céljára beszerzett új termékekre vonatkozik;
- f) olyan épületeket vásárolhatnak vagy olyan épületek vonatkozásában írhatnak alá új bérleti szerződést, amelyek ezen irányelv 6. cikkének sérelme nélkül megfelelnek legalább a közel nulla energiaigény szintjének, kivéve ha a vásárlás célja:
  - i. teljeskörű felújítás vagy lebontás;
  - ii. a közintézmény esetében az épület viszonteladásra bocsátása anélkül, hogy a közintézmény azt saját céljaira használná; vagy
  - iii. az épületnek egy kijelölt környezet részét képező épületként, illetve – különleges építészeti vagy történelmi értékénél fogva – hivatalosan védett épületként való megőrzése.

Az e melléklet f) pontjában foglalt követelményeknek való megfelelést a 2010/31/EU irányelv 11. cikkében említett energiahatékonysági-tanúsítvány útján ellenőrzik.

2. Ábra: Energiahatékonysági követelmények árubeszerzések esetén

MAGAS ENERGIAHATÉKONYSÁGÚ TERMÉK VÁSÁRLÁSA

TERMÉK

Az **első az energiahatékonyság elv** alapján az ajánlatkérők kötelesek megvizsgálni, hogy az adott beszerzési igény esetében léteznek-e olyan megoldások vagy alternatívák, melyek alacsonyabb energiafogyasztással valósulnak meg. Így például egy új út megépítése helyett hatékonyabb megoldásnak bizonyulhat a tömegközlekedés fejlesztése. Az ajánlatkérő dokumentálni köteles a lehetséges megoldások és alternatívák mérlegelését, és indokolni azt, hogy a kiválasztott megoldás miért felel meg az első az energiahatékonyság elvének.¹⁰

A tagállamok előírhatják, hogy az ajánlatkérők a közbeszerzési eljárásokban az Unió dekarbonizációs és szennyezőanyag-mentességi célkitűzéseinek elérése érdekében adott esetben *tágabb értelemben vett fenntarthatósági, társadalmi, környezeti és körforgásos gazdasági szempontokat is figyelembe vegyenek, illetve alkalmazzák az uniós zöld közbeszerzési kritériumokat vagy az azokkal egyenértékű nemzeti kritériumokat.*

¹⁰ Id. Heidelinde Ademsam előadása a Közbeszerzési Hatóság 2024. október 21-én tartott nemzetközi konferenciáján, <https://kozbeszerzes.hu/tevekenysegek/konferenciak/nemzetkozi-konferencia-a-kozbeszerzesekrol/>

A tagállamoknak elő kell mozdítaniuk az *építőanyagok körforgásos jellegét és tartósságát*. Az ajánlatkérők pedig előírhatják az ajánlattevők számára, hogy információkat tegyenek közzé egy *új épület teljes életciklusra vetített globális felmelegedési potenciáljáról, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású anyagok használatáról, valamint az új épületekben felhasznált és a felújítandó épületekben felhasználandó anyagok körforgásos jellegéről*.

Az energiahatékonysági követelmények közbeszerzési eljárás során történő alkalmazásának átláthatósága érdekében a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az *ajánlatkérők nyilvánosan hozzáférhetővé tegyék az uniós értékhatárt elérő vagy meghaladó értékű szerződéseik energiahatékonyságra gyakorolt hatásáról szóló információkat a TED adatbázisban*.

Az irányelv 7. cikkének (2) bekezdése rögzíti a derogációs lehetőségeket: így az irányelv rendelkezéseit nem kell alkalmazni, ha

- az hátrányosan érinti a közbiztonságot,¹¹
- akadályozza a népegészségügyi szükséghelyzetekre¹² való reagálást, illetve
- az előírások csak korlátozottan alkalmazandók a fegyveres erők¹³ szerződéseire.

Az irányelv a kihirdetését követő 20. napon lépett hatályba, a tagállamoknak 2025. október 11-ig kell átültetniük a rendelkezéseket.

¹¹ Id. a **közbiztonság** fogalmát illetően az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatát „e fogalom magában foglalja a tagállam belső és külső biztonságát, következésképpen pedig az alapvető állami intézmények és közszolgáltatások működésének veszélyeztetése, valamint a lakosság fennmaradása, akárcsak a külkapcsolatok vagy a népek békés együttélése súlyos megzavarásának a kockázata vagy a katonai érdekek veszélyeztetése hatással lehet a közbiztonságra” (C 601/15 2016. február 15-i ítélet, EU:C:2016:84, 66. pont)

¹² a **népegészségügyi szükséghelyzet** olyan eseményre vagy közvetlen veszélyre utal, amelyet olyan tényezők okoznak, mint a bioterrorizmus, járványok vagy pandémiák, természeti katasztrófák, vegyi támadások vagy nukleáris balesetek. Nagy a valószínűsége annak, hogy nagyszámú halálesetet, betegséget vagy sérülést, illetve hosszú távú egészségkárosodást okoz az érintett populációban.

¹³ a **fegyveres erők** fogalmába tartozik jellemzően a hadsereg, a haditengerészet és a légi erő, de nem soroljuk ide az irányelv értelmezésében a biztonsági erőket, félkatonai erőket, a rendőrséget vagy más bűnüldöző szerveket

2. TOVÁBBI, ENERGIAHATÉKONYSÁGOT CÉLZÓ JOGSZABÁLYOK

2.1. AZ ÉPÜLETEK ENERGIATELJESÍTMÉNYE

2.1.1. Az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv

Az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv (2010/31/EU)¹⁴ célja az uniós építőipari ágazat üvegházhatásúgáz-kibocsátásának és energiafogyasztásának csökkentése, 2050-re klímasemlegessé téve azt, továbbá a legrosszabb teljesítményű épületek felújítása, valamint az energiahatékonyságra vonatkozó információk megosztásának javítása.

Az Európai Parlament és a Tanács új, 2024/1275/EU irányelve (2024. április 24.) az épületek energiahatékonyságáról¹⁵ az épületek általános energiafelhasználásának csökkentése érdekében határoz meg új célkitűzéseket, uniós és nemzeti szinten egyaránt:

- 2030-tól minden új uniós épületnek kibocsátásmentesnek kell lennie; új, közintézmények tulajdonában vagy használatában álló épületek esetében ez a dátum 2028. január 1-je.

- Nem lakóépületek esetében az irányelv energiahatékonysági minimumszabványok fokozatos bevezetését irányozza elő, amelyeknek biztosítaniuk kell, hogy 2030-ra a legkevésbé energiahatékony épületek 16%-a, 2033-ig pedig 26%-a felújításra kerüljön.
- Lakóépületek esetében az uniós országok a teljes épületállományukat fokozatosan felújítják, 2030-ig legalább 16%-kal, 2035-re pedig 20–22%-kal csökkentve az átlagos primerenergia-felhasználást.

Az irányelv meghatározza a „kibocsátásmentes épület”, a „közel nulla energiaigényű épület” és a „mélyfelújítás” fogalmát, és a hosszú távú felújítási stratégiákat nemzeti épületfelújítási tervekkel váltja fel, amelyek működőképesebbek és jobban nyomon követhetők.

3. Ábra: Alapvető fogalmak az épületek energiahatékonyságáról szóló új irányelvben

„kibocsátásmentes épület”: az I. melléklettel összhangban meghatározott nagyon magas energiahatékonysággal rendelkező épület, amely nulla vagy nagyon alacsony energiamennyiséget igényel, nem okoz fosszilis tüzelőanyagokból származó helyszíni szén-dioxid-kibocsátást, az üzemeltetéshez kapcsolódó üvegházhatásúgáz-kibocsátásának mennyisége pedig nulla vagy nagyon alacsony, a 11. cikkkel összhangban;

„közel nulla energiaigényű épület”: az I. melléklettel összhangban meghatározott nagyon magas energiahatékonysággal rendelkező épület, amely energiahatékonyság nem rosszabb a tagállamok által a 6. cikk (2) bekezdésével összhangban, 2023-ra vonatkozóan bejelentett költségoptimalizált szintnél, és amely

épület esetében a közel nulla vagy nagyon alacsony mennyiségű energiaigényt jelentős részben megújuló forrásokból fedezik, beleértve a helyszínen előállított megújuló forrásokból származó energiát vagy a közelben előállított megújuló forrásokból származó energiát is; felújításának;

„mélyfelújítás”: az energiahatékonyság elsődlegességének elvével összhangban történő felújítás, amely az alapvető épületelemekre összpontosít, és amely átalakítja az épületet vagy az önálló rendeltetési egységet:

- a) 2030. január 1-je előtt közel nulla energiaigényű épületté;
- b) 2030. január 1-jétől kibocsátásmentes épületté.

¹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2010/31/EU irányelve (2010. május 19.) az épületek energiahatékonyságáról, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:02010L0031-20210101>

¹⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A32024L1275>, utolsó letöltés: 2024. 08. 05.

Az irányelv arra kötelezi a tagállamokat, hogy a középületekben és a nem lakáscélú épületekben – méretüktől függően – fokozatosan, 2030-ig pedig minden új lakóépületben *telepítsenek napenergiát hasznosító berendezéseket*, amennyiben ez műszakilag és gazdaságilag megvalósítható.

Az irányelv 2025-től megszünteti a fosszilis tüzelőanyaggal működő önálló kazánok támogatását.

Az irányelv kivételeket is meghatároz, így a mezőgazdasági és a kulturális örökség részét képező épületekre, illetve a különleges építészeti vagy történelmi értékű épületekre, az ideiglenes épületekre, a templomokra és az imahelyekre.

2.1.2. Az épületkorszerűsítési program

2020 októberében a Bizottság közzétette a felújítások ösztönzésére irányuló európai épületkorszerűsítési programot,¹⁷ amelynek célja, hogy a következő 10 évben legalább megkétszerezze a felújítások arányát és biztosítsa, hogy a felújítások nagyobb energia- és erőforrás-hatékonyságot eredményezzenek.

Az irányelv a tagállamokra bízta a döntést, hogy milyen intézkedéseket hoznak és azok mely épületekre vonatkoznak. A tagállamoknak 24 hónap áll rendelkezésre a jogszabály átültetésére.

Az irányelv nem határoz meg közvetlen előírásokat a közbeszerzési eljárásokra, de az építési beruházások megrendelésére, a tervezésre, műszaki feltételek meghatározására, illetve az alkalmassági feltételekre és az értékelési szempontokra is jelentős hatással lesz.¹⁶

Az európai épületkorszerűsítési program rögzíti az épületfelújítások alapelveit.

¹⁶ dr. Hubai Ágnes: Várható változások a közbeszerzés szabályozásában az európai zöld megállapodáshoz kapcsolódó új és felülvizsgált uniós irányelvek és rendeletek tükrében, Közbeszerzési Értesítő Plusz, 2024. VI. évfolyam 6. szám 60-68. oldal

¹⁷ A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK Európai épületkorszerűsítési program – épületeink környezetbarátabbá tétele, munkahelyteremtés, javuló életminőség, COM/2020/662 final

4. Ábra: az épületfelújítások alapelvei az európai épületkorszerűsítési program szerint

„Első az energiahatékonyság”: az európai környezet- és energiapolitikai irányításnak egy olyan, az európai zöld megállapodásban és az energiarendszerek integrációjára vonatkozó uniós stratégiában felvázolt horizontális vezérlő elve, amelynek célja, hogy kizárólag annyi energiát termeljünk, amennyire szükségünk van;

Megfizethetőség: az energiahatékony és fenntartható épületek széles körben való elérhetővé tétele, különösen a közepes és alacsony jövedelmű háztartások, valamint a kiszolgáltatott személyek és területek számára;

A dekarbonizáció és a megújuló energiaforrások integrálása: Az épületek felújítása várhatóan fel fogja gyorsítani – különösen a helyi forrásokból származó – megújuló energiaforrások integrációját, és elő fogja mozdítani a hulladékhoz szélesebb körű felhasználását. Az épületfelújításoktól a helyi és regionális szintű energiarendszerek integrációja várható, ami hozzájárul a közlekedés, valamint a fűtés és hűtés dekarbonizációjához;

Az életciklus-szemlélet és a körforgásosság:

Az épületek környezeti lábnyomának minimalizálásához erőforrás-hatékonyságra és körforgásosságra van szükség, továbbá az építőipari ágazat egyes részeit szén-dioxid-elnyelővé kell átalakítani, például a zöld infrastruktúra előmozdítása és a szén-dioxid

tárolására alkalmas szerves építőanyagok, köztük a fenntartható forrásból származó faanyagok használata révén;

Magas szintű egészségügyi és környezetvédelmi előírások: A jó levegőminőség, a jó vízgazdálkodás, a katasztrófamegelőzés és az éghajlattal kapcsolatos veszélyek elleni védelem biztosítása, az olyan káros anyagok eltávolítása, mint az azbeszt és a radon, illetve az ezek elleni védelem, továbbá a tűz- és földrengésbiztonság. Gondoskodni kell továbbá az akadálymentességről annak érdekében, hogy mindenki – köztük a fogyatékossgal élő személyek és az idősek – számára biztosított legyen az épületekhez való hozzáférés.

A zöld és a digitális átállás kettős kihívásának együttes kezelése: Az intelligens épületek a házak, kerületek vagy városok szintjén lehetővé tehetik a megújuló energiaforrások hatékony előállítását és felhasználását. Intelligens energiaelosztó rendszerekkel kombinálva ez rendkívül hatékony és kibocsátásmentes épületek létrehozását teszi lehetővé.

Az esztétika és az építészeti minőség tiszteletben tartása: A felújítások során tiszteletben kell tartani a tervezésre, a kézművességre, a kulturális örökségre és a közterületek megőrzésére vonatkozó elveket.

2.1.3. Kapcsolt hő- és villamosenergia-termelés

A kapcsolt energiatermelés a villamos energia és a hasznos hő egyidejű előállítása. Az új energiahatékonysági irányelvvel összhangban a Bizottság előírhatja az uniós országok számára, hogy végezzék

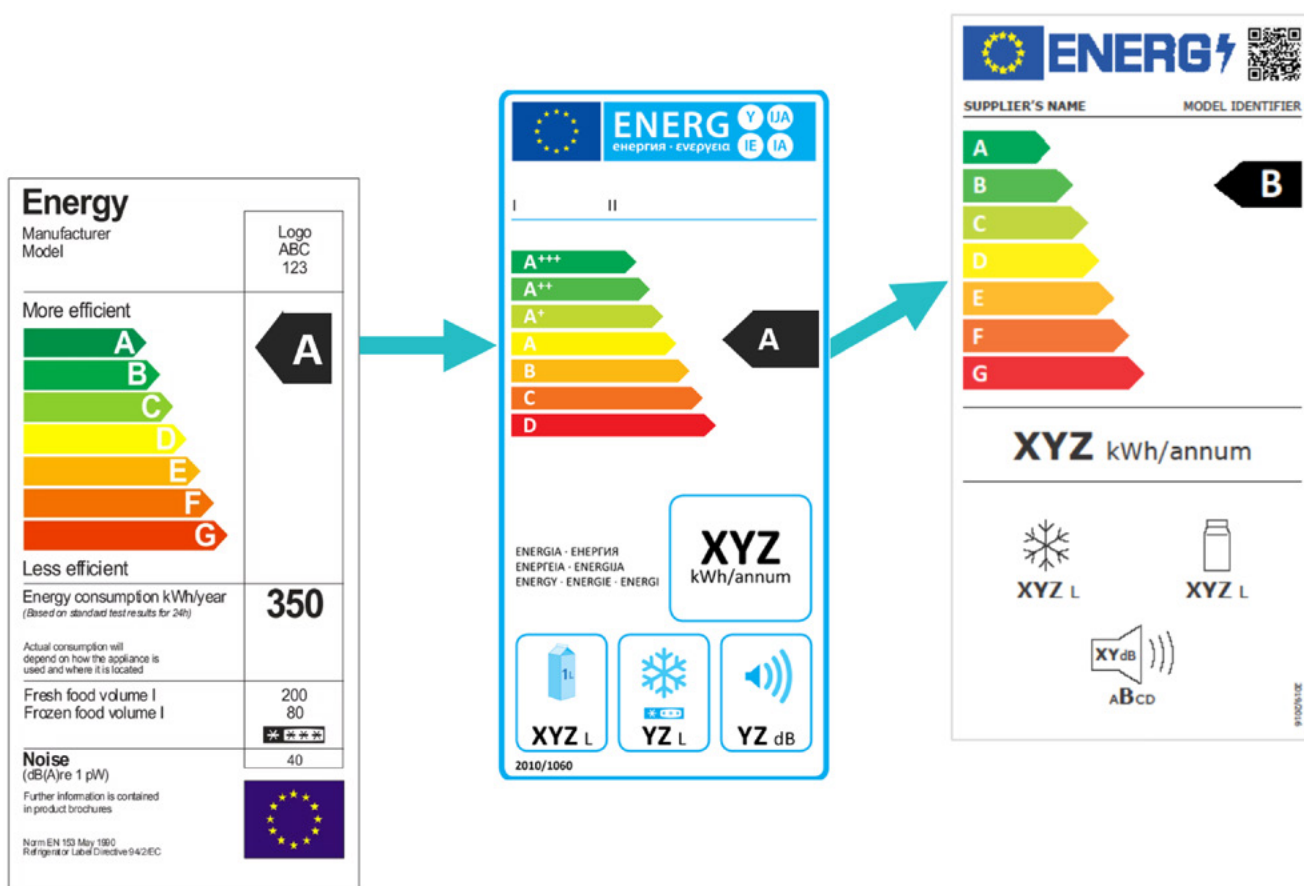
el a hatékony fűtés és hűtés lehetőségeinek átfogó értékelését, beleértve a kapcsolt energiatermelésben rejlő potenciál értékelését is.

2.2. A termékek energiahatékonyasága

Az Unió számos intézkedést vezetett be a termékek energiahatékonyaságának növelése érdekében, így különösen az energiával kapcsolatos termékek környezettudatos tervezésére vonatkozó követelmények rögzítésével (2009/125/EK irányelv)¹⁸ és az energiacímkezés keretének meghatározásával ((EU) 2017/1369 rendelet).¹⁹

A termékek energiahatékonyaságának címkézésére vonatkozó új keret megszünteti az A+, A++ és A+++ minősítéseket, és visszatér az egyszerűbb A-tól G-ig terjedő skálához.

5. Ábra: Hogyan változott a termékek energiacímkezése: a hűtőszekrények példája

Forrás: Európai Bizottság, https://energy-efficient-products.ec.europa.eu/ecodesign-and-energy-label/understanding-energy-label_en

¹⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/125/EK irányelve (2009. október 21.) az energiával kapcsolatos termékek környezetbarát tervezésére vonatkozó követelmények megállapítási kereteinek létrehozásáról (átdolgozás), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=celex%3A32009L0125>

¹⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1369 rendelete (2017. július 4.) az energiacímkezés keretének meghatározásáról és a 2010/30/EU irányelv hatályon kívül helyezéséről, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:02017R1369-20210501>

A következő termékcsoportokat kell ellátni energiafogyasztási címkével:

- villanykörték és lámpák;
- fűtőberendezések és vízmelegítők;
- hűtőszekrények és fagyasztók;
- mosógépek és szárítógépek;
- légkondicionáló berendezések és ventilátorok;
- elektronikus kijelzők, beleértve a televízió-készülékeket is;
- konyhai berendezések;
- gumiabroncsok.

A közbeszerzési eljárások ajánlatkérőit segítheti az energiahatékony termékek beszerzése során az **EPREL adatbázis**.

Az **EPREL (European Product Registry for Energy Labelling)**²⁰ az energiacímkzésre vonatkozó jogszabályok hatálya alá tartozó valamennyi termékmodell adatbázisa. 2019. január 1-je óta a beszállítóknak minden modellt regisztrálniuk kell az EPREL-adatbázisban, azok uniós piacon való forgalomba hozatalát megelőzően. 2022 áprilisa óta bárki kereshet az adatbázisban, kiválaszthat modelleket meghatározott paraméterek alapján, és akár három egyidejű kritérium szerint is listázhatja azokat. 2023 tavaszáig több mint 1,5 millió modellt regisztráltak (amelyek egy része már nem kerül forgalomba).

Az EPREL nagyon hasznos eszköz lehet a közbeszerzési eljárásokban is, különösen segítheti az ajánlatkérőket a piacfelmérés során, így az adatbázissal áttekint-

hetik, hogy az uniós piacon hány modell felel meg meghatározott kritériumoknak, és az energiacímke egyes osztályaiban abszolút és relatív értelemben is felmérhető a „populáció”. Az ajánlatkérők a „haladó rész” segítségével választhatnak modelleket, majd rendezhetik a kiválasztott találatokat.²¹

Az EPREL segítségével tehát az ajánlatkérők meghatározhatják, hogy mely az a két legmagasabb energiahatékonysági osztály, melyhez a beszerzés tárgyát képező termék jellemzően tartozik,²² és így azok, vagy annál jobb energiahatékonysági mutatókkal rendelkező termékek beszerzésével megvalósíthatják az energiahatékonysági irányelv energiahatékony beszerzésre vonatkozó előírását.

²⁰ <https://eprel.ec.europa.eu/>

²¹ <https://public-buyers-community.ec.europa.eu/resources/european-product-registry-energy-labelling-eprel>, utolsó letöltés: 2024. 08. 05.

²² az (EU) 2017/1369 rendelet 17. cikke (2) bekezdése angol változata szerint:

„Where Member States provide incentives for a product specified in a delegated act, those incentives shall aim at the highest two significantly populated classes of energy efficiency, or at higher classes as laid down in that delegated act.”

a magyar nyelvi változat a következő:

„Amennyiben a tagállamok ösztönzőket nyújtanak egy felhatalmazáson alapuló jogi aktusban meghatározott termék tekintetében, ezeknek az ösztönzőknek az említett felhatalmazáson alapuló jogi aktusnak megfelelően a két legmagasabb olyan energiahatékonysági osztály elérésére kell irányulniuk, amelyekhez a szóban forgó termék jellemzően tartozik, vagy ezeknél magasabb energiahatékonysági osztályt kell célként megjelölniük.”

IMPRESSZUM

Közbeszerzési Hatóság

1026 Budapest, Riadó u. 5.; Pf. 166.; kapcsolat@kt.hu; 06-1-882-8500

Felelős kiadó:

Dr. Kovács László PhD elnök

Felelős szerkesztő:

Dr. Havas-Kovács Gabriella főosztályvezető, Fenntarthatóság
és Nemzetközi Kapcsolatok Főosztálya

A kiadvány grafikai megvalósításáért felelős:

Classmate Studio Kft.

A kézirat lezárva: 2024. december 20.

Közbeszerzési Hatóság
Fenntartható Magyarországért Program